

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 60 kr., za četrt leta 50 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisil se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Deželne bolnišnice.

Lepo je, ako se pravi, da si daje ljudstvo samo postave, naj se potem ravna po njih. Le-te postave so potlej njegove in ljudstvo ne more reči, da so one zoper njegovo voljo. To je sicer resnica, da take postave niso zoper njegovo voljo, toda drugo vprašanje je, ali so one pa tudi po njegovi volji?

Žal, da se ne more reči o postavah, ki so nastale v tem času, da so take, torej po volji in na korist ljudstva. Na večih krajih mora se reči na ravnost, da niso. Zakaj ne? Zato, ker možje, ki si jih je ljudstvo izvolilo, da govoré mesto njega, niso bili pravi ali pa niso imeli do volje moči, naj se napravi postava, kakor je je treba za ljudstvo. Ali huje še pride. Vsled postav treba je tudi raznih naprav, v katerih se izpolni, kar veleva postava.

Kar se tiče nas, t. j. slov. kršč. ljudstva, v času, kar si dela ljudstvo samo postave, nismo dobili, skorej smemo reči, nobene prave in vsled tega tudi nobene naprave, ki je slov. kršč. ljudstvu na korist. Vzemimo za dnes le bolnišnice, ki jih vzdržuje naša, štajarska dežela. Le-te so vendar naprave, do katerih ima naše ljudstvo vso pravico in kake so one v resnici? V njih se nam kaže najslabša stran naše dobe, — to, da je liberalizem, nevera v njih gospodinja.

Ako izvzamemo čč. usmiljene sestre, kate-tere še dež. odbor trpi, pa le za silo, v bolnišnicah naših, vse drugo je v njih brezversko in so one, kar se tiče kat. bolnikov, za-nje prej mučilnice, kakor pa bolnišnice. Da je to resnica, kaže nam naslednja prošnja. Mi jo podamo našim bralcem za izgled, da vedó, kako se ravna v našem dež. odboru, tistem, ki ga voli ljudstvo, to se pravi, večina štajarskih poslancev in ta je bila doslej vedno nemška, liberalna.

Štv. 337.

Veselavni deželni zbor Štajarski!

V veliko tolažbo služi bolniku, ako se mora ozirati v svojih bolečinah na podobo trpečega Odrešenika ali na podobo njegove žalostne matere. Vsak veren katoličan

torej skrbi tudi, da ima blizo svoje bolniške postelje take slike.

Bolniki iz naše občine pa, ki so ležali v Celjski deželni bolnišnici, imenovani: „Gisela-Spital“, so se prav bitko pritoževali, da ondi niso po sobanah za bolnike razstavljene podobe, ki bi predstavljale kaj krščanskega. Celjsko deželno bolnišnico obiskujejo v ogromni večini le katoliški kristijani, torej bi bilo umestno, da se po vsaki sobi za bolnike tudi razobesijo imenovane svete podobe.

Bitko občentijo tudi naši in brez dvoma menda vsi drugi bolniki, da se v novo pozidanem v velikem poslopji v Celji, kamor se je pred blizo 2 letoma preselila deželna bolnišnica, ni odločil nobeden prostor za kapelico, kamor bi mogli oni bolniki, ki so že toliko okrevali, zahajati, da molijo ali da opravljajo druge svoje verske dolžnosti.

Podpisani občinski odbor za Ljubnico in Stenice je v svoji pravilno sklicani seji, dne 29. septembra t. l. pretrsoval te razmere v Celjski bolnišnici ter je soglasno sklenil to-le prošnjo:

Z ozirom na to, da se vzdržuje deželna bolnišnica v Celji, imenovana: Gisela-Spital, na deželno stroške, kate-tere moramo tudi mi prinašati;

z ozirom na okoliščino, da je gotovo v veliko tolažbo in polajšanje katoliškim bolnikom, ki največ obiskujejo imenovano bolnišnico, ako se zamorejo ozirati na podobe božjega Odrešenika ali njegove žalostne matere Marije; slednjic gledé na to, da v zdajšnji Celjski deželni bolnišnici ne morejo okrevajoči bolniki lahko spolnjevati svojih verskih dolžnosti, ker primanjkuje v novem Gisela-Spitalu katoliške kapelice;

prosi podpisani občinski zastop:

Veselavni deželni zbor naj blagovoli naročiti slav-nemu deželnemu odboru, da se imenovane pomanjkljivosti v Celjski bolnišnici odpravijo, čem prej je mogoče, da se toraj po vseh ondašnjih sobanah za bolnike razobesijo primerne slike krščanskega zadržanja in da se privedi v tem poslopji primerna katoliška kapelica.

Občinski zastop za Ljubnico in Stenice,
dne 29. septembra.

Martin Jelenko, l. r., župan.
Janez Verčnik, l. r., Matevž Založnik, l. r.,
svetovalec.

Kar omenja ta prošnja o bolnišnici v Celji, to velja več ali manj o vseh bolnišnicah, ki jih ima naš ljubezujivi dež. odbor v Gradci na svoji skrbi. Na nekaterih, post. v Mariboru, se je v tem že na bolje obrnilo, toda ne brez vse težave. Zato pa opominjamo vse občine, ki imajo v svojem obližji kako bolnišnico ali sploh napravo, katero vzdržuje cela dežela naša in je zato na skrbi dež. odbora, naj si vzamejo le-to

vrlo občino za izgled ter naj tirjajo od njega, da se v njej ne žali sv. vera. Takih naprav ne plača dež. odbor, ampak — ljudstvo in zato ima ono tudi pravico, da se ravna v njih po volji katol. ljudstva, ne pa po trmi liberalne, brezverne gospôde.

Družba sv. Cirila in Metoda.

(Konec.)

Velecenjeni skupščinarji! Menim, da se ne motim, da ste z menoj istih misli: V šolah po našem ozemlju manjka slovenskega duha; narodnega duha, slovenskega mišljenja in čutenja; vže mladini moramo vcepiti v srce poleg krščanske še slovensko zavest, da svojo domovino najbolje pozna, da svojo rodno mater, svoj narod, svoje krasne goré in dolé... najbolj ljubi, za-nje živi in gori; druge narode pa zaradi njih omike in lepih lastnosti ceni in spoštuje, kakor se kristijanu spodobi. A da bi se Slovenci vzgojevali le za nekake sluge bližnjim sosedom, menim, gotovo ni krščansko. Mi ne iščemo, mi ne silimo inorodnih otrok v svoje šole — naj pustijo tudi drugi našo deco nam, vzgojevali jo bomo vže sami v takem duhu, ki nam pristuje. — Da pa je faktično tako, označuje šolstvo ob naših jezikovnih mejah. Kako so nekaterniki, ki nimajo pojma o slovenstvu, gibčni in varujejo naše šolstvo, da bi nas osrečili z nemščino, češ, kako vam je potrebna in koristna, a zato, da bi njim, živečim med nami, ne bila potrebna slovenščina; torej o njih velja: Timeo Danaos et dona ferentes.

Naša družba je torej pozvana, da pospešuje narodno vstajenje, da varuje naš rod narodne smrti. Ali je mogoče, da bi naš rod zamrl? Upam, da nas hoče previdnost božja, ki nas je vkljub neprestanemu zatiranju ohranila tisoč let in še več, še imeti na tem ozemlju, kjer bivamo zdaj — tudi v interesu naše ljubljene Avstrije. Pa tudi tu velja: Pomagaj si sam, in pomagal ti bude Bog! Koliko našega roda je vsled nebržnosti izumrlo! Ozrite se na sever, na izhod, na zahod... nebotične gore, širne planjave, cvetoče doline, šumeče reke in bistri studenci... vse vprek vam šumi in govori:

Bili nekdam smo slovenski, — a zdaj nismo več, samo imena nosimo še vaša!...

Toda sklenimo! Naloga naša je stati na braniku mile domovine. Izvojevati nam je z vsemi postavnimi sredstvi šolstvo slovensko v duhu naših zavetnikov sv. Cirila in Metoda, v duhu Rudmaša, A. M. Slomška in drugih rodoljubnih učiteljev. V to svrhu se moramo združiti vsi, kojim bije srce za vero in rod. Vsi, vsi imamo posla dovolj: državni in deželni poslanci, duhovščina, učiteljstvo, odvetniki, narodno ženstvo, obrtnik in kmetovalec... vsi

delujmo po vzvišenem geslu našega dobrotnega cesarja: Viribus unitis — in blagoslov božji bo rosil na našo setev — da dozori žetev, da bo naš rod gospodar v svoji domovini.

Gledé na vse to sklenem z željo slavnega Nik. Tommasea: „Da Bog narodnost našu čuva!“

Gospodarske stvari.

Hud sovražnik sadnemu drevju.

V nekaterih krajih vidimo v spomladi, meseca maja celo gola drevesa, ker so jim gosenice listje in cvetje celo požrle. Temu bi se lahko pomagalo, ko bi lastniki drevja gosenično zalego obrali in za to je po zimi ugoden čas.

Sedaj od srede oktobra pride še pa najhujši sovražnik gosenica zemljomerka ali pednjač imenovana (Frostspanner, Geometra brumata). Ta gosenica je v spomladi svitlo zelenkasta, brez dlake. Meseca maja in junija, ko se hoče zapresti, spusti se po tenki nitki v zemljo, ter se v metulja prelevi in ravno sedanjí čas začne spet kot majhen metulj iz zemlje na drevo plezati ter svoja jajca, katerih ena batica po 300—400 na posamezno po cvetnih popkih naleže. Čudno je pri baticah to, da imajo le kratke peruti in morajo plezati. Zato pa jih vloviti lahko na prilepljenih trakih.

V spomladi si marsikateri kmet ne more raztolmačiti, da drevesu, ki mu je tako lepo cvetelo, cvetni popki odpadejo in drevo včasih nobenega sada ne obdrži. Kako se pa mrčes (metulj) zatré? To je celo lahko. Ravno sedanjí čas prilezejo metulji iz zemlje; zato je dobro, da se zemlja okoli debela globoko prekoplje s tem se metulji pokončajo, da pridejo globoko v zemljo.

Največ jih pa pokončaš, da na gladkem deblu poviješ kakih 10 cm. širok papir, ga zgoraj in spodaj prevežeš, ter z mažo, katero si napraviš iz 1/2 kile kolovozne masti, polovica pa lanenega in terpentinovnega olja, vse vkup dobro premešaš; s to mažo papirne trake vsake 14 dni na novo pomaži! To delo se ponavlja do konca decembra; gotovo se boš čudil nad množino metuljev, ki se bodo na prilepljene trake vjeli. To je dobro tudi v spomladi gosenicam napraviti, da se tiste, ki z drugega drevja prilezejo, vjamejo.

Vse to delo stane malo truda in maža le malo stane in sadje nam potem stotero povrne.

F. P—k.

Sejmovi. Dne 28. oktobra pri sv. Juriji na juž. žel., na Muti, v Koračičih pri Veliki nedelji, v Cmureku, v Slov. Bistrici, v Ribnici. Dne 29. oktobra v Kostivnici. Dne 2. nov. v Radgoni, v Stradnu, v Vitanji in v Podčetrtku.